

Interne controle werkplan

Verbijzonderde Interne Controle



CONCERNCONTROL & AUDITING

Inhoud

1 Inleiding	2
2 Doelstelling	3
3 Verantwoordingsgrens en Scoping	3
4 Controle omgeving	4
5 Interne controle werkzaamheden en audits 2024-2025	5
6 Rechtmatigheidsverantwoording	6

1 Inleiding

Op basis van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Noord-Brabant (art.5.3 lid 2) dienen Gedeputeerde Staten (hierna GS) zorg te dragen voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid en rechtmatigheid van de bedrijfsonderdelen die ten grondslag liggen aan de jaarrekening en de daaraan verbonden beheershandelingen. Middels het Auditstatuut en Nota meerjarig intern controlebeleid wordt hier invulling aan gegeven.

Dit jaarlijkse interne controle werkplan gaat nader in op de inrichting en uitvoering van de verbijzonderde interne controle (hierna VIC) over het boekjaar 2024 als afgeleide van het auditstatuut en Nota meerjarig intern controlebeleid. De VIC's zijn primair gericht op het vaststellen van de financiële rechtmatigheid van de baten en lasten en balansmutaties en secundair risicogericht op de getrouwheid.

In dit interne controle werkplan wordt beschreven welke VIC's er concreet voorzien zijn voor het boekjaar 2024. In Hoofdstuk 2 is de doelstelling opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de Verantwoordingsgrens en Scoping van de werkzaamheden in het kader van de VIC. Hoofdstuk 4 gaat in op de (veranderingen in de) controleomgeving en hoofdstuk 5 over de omvang van de interne controlewerkzaamheden. Tot slot is in Hoofdstuk 6 stilgestaan bij de Rechtmatigheidsverantwoording en de ontwikkelingen hieromtrent.

2 Doelstelling

Om te borgen dat financiële beheershandelingen en transacties plaatsvinden conform de wet- en regelgeving dienen GS te kunnen steunen op de financiële interne beheersing van de Provincie Noord-Brabant.

Het doel van dit interne controle werkplan is om de organisatie inzicht te geven in de wijze waarop de Provincie Noord-Brabant de rechtmatigheid en getrouwheid van de financiële processen vaststelt. De verbijzonderde interne controle is voor de provincie dan ook een instrument om de interne beheersing voor de materiële financiële processen te evalueren. De bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de gegevensgerichte werkzaamheden worden gerapporteerd met de procesverantwoordelijke om de interne beheersing te verbeteren. De VIC-controles zijn primair gericht op het vaststellen van de financiële rechtmatigheid van de baten en lasten en balansmutaties en secundair risicogericht op de getrouwheid.

De VIC's zijn een aanvulling op de reguliere interne controle in de lijn en dragen bij aan de op te nemen RMV door GS in de jaarrekening. De programmamanagers zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor het 'in control zijn' van hun programma en daarmee ook voor de rechtmatigheid van de financiële transacties binnen dat programma.

Daarnaast zijn de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten van de interne controle van belang voor de externe accountant. De uitgevoerde werkzaamheden kunnen gebruikt worden door de externe accountant voor de accountantscontrole op de jaarrekening.

3 Verantwoordingsgrens en Scoping

De accountant hanteert voor de controle op getrouwheid van de jaarrekening en de RMV een materialiteitsgrens. Er is sprake van een materiële afwijking (in bedragen of in de toelichting) wanneer afwijkingen (afzonderlijk of gezamenlijk) als gevolg van fouten of fraude van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers nemen op basis van de jaarrekening. De bepaling van de materialiteit is voorgeschreven in artikel 2 lid 1 BADO, ten aanzien van de fouten in de jaarrekening 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. De uitvoeringsmaterialiteit voor de accountant is op 80% van de materialiteit gezet. Daarnaast is de externe accountant met de Provinciale Staten overeengekomen dat alle geconstateerde afwijkingen boven de €500K worden gerapporteerd aan de Provinciale Staten. In de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Noord-Brabant artikel 3.1 lid 1 staat beschreven dat de Gedeputeerde Staten voor de RMV van belang zijnde verantwoordingsgrens en rapporteringsgrens aansluiten op de materialiteitsgrens en rapporteringsgrens van de accountant.

Om de omvang van onze VIC te bepalen sluiten we aan bij de materialiteitsgrens van de accountant. Onze voorlopige materialiteit is bepaald aan de hand van de begroting 2024. Per jaareinde zullen we de materialiteitsgrens herzien en bepalen of we de werkzaamheden eventueel moeten aanpassen. In het kader van de aanpassing van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) wordt er een wijziging voorgesteld van de materialiteit waarmee de accountant de jaarrekening controleert. Het voornemen is om de materialiteit te bepalen op twee procent van de omvangsbasis. De omvangsbasis is gelijk aan de totale lasten van de provincie en de gemeente, exclusief de dotaties van de reserves¹. Op het moment dat dit definitief wordt zullen we onze materialiteit herzien.

	Bedrag €
Totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves conform begroting 2024:	1.403.207.000
Materialiteit (1%)	14.000.0000 (afgerond naar beneden uit voorzichtigheid)
Uitvoeringsmaterialiteit (80%)	11.200.000 (afgerond naar beneden uit voorzichtigheid)
Rapporteringstolerantie	500.000

Om te bepalen welke processen in aanmerking komen voor controle in 2024 is gekeken naar de realisaties 2023. De balansposten zijn overgenomen uit de jaarrekening, de baten en lasten zijn aan de hand van de realisaties 2023 ingedeeld aan de hand van de economische categorieën. Vervolgens zijn de posten beoordeeld en gescoord op basis van:

¹ Consultatiedocument Notitie Rechtmatigheidsverantwoording, 22 juni 2023

- Materialiteitsgrens;
- Risicoanalyse;
- Controleomgeving hoge onzekerheid (schattingspost);
- Hoeveelheid transacties;
- Majeure wijzigingen in of complexiteit van de regelgeving;
- Politieke gevoeligheid;
- Bevindingen vorig jaar.

De uitkomsten van de analyse hebben de scope van de werkzaamheden bepaald. De volgende processen zijn van belang voor de jaarrekeningcontrole en worden derhalve meegenomen in de VIC:

- Inkopen en betaalproces (factuurverwerking en betaling incl. betaalrechten);
- Aanbestedingen van leveringen, diensten en werken (leveringen en diensten en kapitaalgoederen);
- Subsidieverleningen (verstrekken van subsidies, leningen en garantstellingen met maatschappelijke doelstelling incl. Stimulus)
- SiSa
- Personele processen (salarissen en personele regelingen);
- Financiële processen (afsluitproces (opstellen jaarrekening), begrotingsproces incl. burap, memoriaalboekingen, methodiek voor schattingen/voorzieningen, verbonden partijen, kostenverdeling);
- Uitkering provinciefonds en provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting;
- Grond en vastgoedbeheer (aan- en verkopen van gronden en opstallen);
- Treasury (incl. leningen aan decentrale overheden).

De scoping wordt voorafgaand aan de start van de controle met de accountant afgestemd en er wordt gedurende het jaar aan de hand van de werkelijke cijfers van 2024 opnieuw geëvalueerd en indien van toepassing worden er aanpassingen doorgevoerd.

4 Controle omgeving

In het interne controle plan 2024 van de provincie Noord-Brabant staat beschreven hoe de interne controle en meer specifiek de verbijzonderde interne controle bij de provincie is georganiseerd en aan welke kaders, richtlijnen en methodieken de organisatie zich daarbij houdt. De variabelen die invloed kunnen hebben op de controle, kunnen per controlejaar wisselen en laten zich dus niet vangen in een meerjarig document.

Hoofdlijnenakkoord

Op 16 mei jl. is het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 gepubliceerd van de formerende partijen. Dit heeft natuurlijk ook impact op de provincie Noord-Brabant. Hieronder zijn een tweetal onderwerpen nader toegelicht. De Brabantse vertegenwoordigers in Den Haag zullen een nadere analyse van de belangrijkste punten uit het akkoord uitwerken. De ontwikkelingen worden nauw in de gaten gehouden.

1. Stikstof

De (veranderende) wetgeving/uitspraken inzake stikstof en PFAS (per-and polyfluoroalkyl substances) hebben ook gevolgen voor de provincie. De uitspraken inzake PFAS hebben voornamelijk gevolgen voor bouwprojecten (woningbouw etc.). De gevolgen voor de compensatie van de stikstofuitstoot, die vooral funest is voor de zogeheten Natura2000-gebieden, natuurgebieden waarin bepaalde dieren en planten extra beschermd worden voor het behoud van de biodiversiteit, zijn nog groter. Bepaald is dat projecten, zoals het verbreden van een snelweg, het ontwikkelen van een industrieterrein of de bouw van een nieuwe varkensstal, alleen mogen doorgaan als vooraf al duidelijk is hoe de extra uitstoot van stikstof wordt gecompenseerd. In het huidige hoofdlijnenakkoord is vastgelegd dat de maximale hoeveelheid stikstof uit dierlijke mest van 170 kg/ha wordt geschrapt uit de Nitraatrichtlijn. Hoe dit zich verhoudt met de Europese verdragen en uitspraken wetgeving is nog onduidelijk. CCA zal deze ontwikkelingen volgen.

2. Sisa-regelingen

Afgelopen jaren zien we dat Ministeries steeds vaker middels een Specifieke regeling subsidies verstrekken aan decentrale overheden. Hierdoor is het aantal SiSa-regelingen afgelopen jaren erg toegenomen (voor 2023 waren dit 48 regelingen). De eerste verwachtingen waren dat de stijging zich de komende jaren zou gaan voortzetten.

Hierdoor hebben we ook extra capaciteit gevraagd gezien het de verwachting was dat de SiSa ook onderdeel zou gaan worden van de RMV en dus extra controlelast met zich zou meebrengen. Echter zijn er momenteel ontwikkelingen rondom de Financiële verhoudingswet. Het wijzigen van deze wet zal ervoor zorgen dat het uitkeringsstelsel wordt vernieuwd. De toename van het aantal SiSa regelingen is namelijk onwenselijk gezien het uitgangspunt is dat financiële middelen vanuit het Rijk aan medeoverheden bij voorkeur bestedingsvrij en zonder oormerk ter beschikking gesteld worden. Daarnaast zijn er aan specifieke uitkeringen hoge verantwoordings- en controlelasten verbonden. Er zal een plan uitgewerkt worden door het Rijk, VNG en IPO om te komen tot een doorlichting en om waar mogelijk het aantal nieuwe SiSa's te verminderen. Ook de bestaande uitkeringen zullen hierbij tegen het licht gehouden worden met de vraag of ze op korte termijn al mee kunnen gaan in het Provinciefonds. De ontwikkelingen hieromtrent worden nauw in de gaten gehouden.

Frauderisicobeheersing

Het fraudeprotocol en responsplan zijn gedeeld met directie. Ze zijn goed ontvangen binnen het Directieteam, en zullen nu worden uitgewerkt tot een beleidsregel. Deze beleidsregel zal worden vastgesteld door GS en ter kennisname worden verstrekt aan PS. De provincie is momenteel bezig is met het oprichten van een centraal meldpunt. Dit meldpunt is bedoeld voor het melden van verschillende soorten meldingen binnen de thema's Weerbaarheid & Integriteit, waaronder ook vermoedens van fraude. De coördinator en adviseur zullen verantwoordelijk zijn voor de verdere implementatie en uitvoering van het centraal meldpunt. Dit is een belangrijke stap in het verminderen van frauderisico's en het bevorderen van een integere werkomgeving binnen de provincie.

Specifieke afspraken met derden (zoals de Belastingdienst)

In 2023 is een nieuw convenant horizontaal toezicht getekend met de Belastingdienst. Onlangs heeft er een gesprek plaatsgevonden met de Belastingdienst. In overleg met de Belastingdienst zullen de controles uitgevoerd worden op inkoop- en verkoopfacturen. Deze zullen beoordeeld worden op de factuurvereisten, verwerking van btw en indien van toepassing op de WKR.

Bevindingen uit het verleden

Afgelopen boekjaar zijn er wederom aanbestedingsonrechtmatigheden geconstateerd. Derhalve blijft dit een punt van aandacht gedurende onze controle. Daarnaast zijn er begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd die komend jaar de aandacht zullen krijgen.

Verder is afgelopen jaar ook een getrouwheidsfout geconstateerd met betrekking tot inkoopfacturen die niet tijdig zijn ontvangen en/of verwerkt door de provincie terwijl de prestaties zijn geleverd in de desbetreffende boekjaar.

5 Interne controle werkzaamheden

VIC

De audit afdeling heeft een volledig gegevensgerichte controleaanpak. De VIC zal starten met het verkrijgen van inzicht in beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn binnen een proces middels procesbeschrijvingen en interviews met proceseigenaren. Vervolgens zal de VIC medewerker een lijncontrole uitvoeren om vast te stellen of het proces daadwerkelijk loopt zoals beschreven en waar de beheersmaatregelen in het proces zitten. Daarna zal aan de hand van gegevensgerichte werkzaamheden de financiële rechtmatigheid en getrouwheid van transacties gecontroleerd worden.

In 2023 heeft de audit afdeling de steekproefmodule Caseware Idea aangeschaft waarmee de steekproefomvang en steekproefitems worden bepaald (wat ook een onderbouwing vormt voor de geselecteerde en gecontroleerde dossiers). Met de audittrail worden alle taken en wijzigingen in de database vastgelegd waardoor de steekproefomvang en selectie accuraat vastgelegd kunnen worden. Ook kan na het inlezen van de data de data niet meer gemanipuleerd worden waardoor je de integriteit van de data waarborgt. Tot slot kan de module gebruikt worden voor data-analyse.

De aanpak om de steekproefaantallen te bepalen is in juni 2024 afgestemd met de accountant. De audittrail met de uiteindelijke steekproefaantallen zullen gedeeld worden met de externe accountant.

Na afloop van de gegevensgerichte werkzaamheden zullen de bevindingen gedeeld worden met de desbetreffende programmamanagers en proceseigenaren. Uiteindelijk zal er een rapportage/powerpoint presentatie opgesteld worden waarin de belangrijkste werkzaamheden, bevindingen en aanbevelingen worden vastgelegd en gecommuniceerd zullen worden met de directie. De opvolging van de bevindingen en aanbevelingen zullen in een volgend rapport geëvalueerd worden.

Jaarrekeningcontroles

Ten behoeve van de jaarrekening wordt een kwaliteitstoets uitgevoerd op de volledigheid van de stukken van het jaarrekeningdossier. Dit heeft een positieve invloed op de doorlooptijd van het jaarrekeningproces en levert een bijdrage aan de goede aanlevering van de stukken en daarmee de efficiency van de accountantscontrole.

Naast de hierboven genoemde controle op de processen en kwaliteitstoets op de stukken van het jaarrekeningdossier vindt er voor een aantal jaarrekeningposten en onderdelen nog een juistheidscontrole plaats. Het gaat om de volgende onderdelen:

- juistheid balansverplichtingen met betrekking tot toegekende subsidies;
- eindejaarscontrole, lastneming subsidies december in juiste jaar;
- waarderingen van activa (grexen, deelnemingen, incl. monitoren rentebetaling en aflossing garantstellingen en leningen);
- Rekening courant verhoudingen (o.a. RVO, Stimulus, GOB);
- Transitorische posten;
- SISA-verantwoording (SPUK's);
- WNT-verantwoording.

Controle Stimulus

Stimulus Programmamanagement is een onderdeel van de provincie Noord-Brabant. De cijfers worden volledig geconsolideerd in de jaarrekening van de provincie. Er wordt een controle uitgevoerd op de consolidatie ultimo boekjaar, aansluiting tussen de administraties. Stimulus wordt, conform Europese richtlijnen, periodiek gecontroleerd door interne en externe auditors. De controller van Stimulus maakt elk jaar een rapportage hierover welke door de auditor van CCA wordt beoordeeld. In 2024 zal meer aandacht worden besteed aan opzet en bestaan van de interne processen bij Stimulus en consolidatieproces.

6 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf boekjaar 2023 nemen Gedeputeerde Staten een rechtmatigheidsverantwoording (RMV) op in de jaarrekening. In deze RMV lichten Gedeputeerde Staten toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. De externe accountant geeft vanaf boekjaar 2023 geen oordeel meer over de financiële rechtmatigheid, maar zal wel de getrouwheid van de RMV zoals opgenomen in de jaarrekening vaststellen. Met één uitzondering dat de accountant in de controleverklaring nog wel een expliciet rechtmatigheidsoordeel geeft over de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen (SiSa's).

Echter zijn er de komende periode nog een aantal wijzigingen nodig omtrent de wet- en regelgeving. Zo dient de komende periode het BBV en BADO nog aangepast te worden na nader overleg met de Algemene Rekenkamer. De Algemene Rekenkamer heeft namelijk bezwaren op de geconsulteerde wijzigingen van het BBV en BADO, hierdoor was het niet mogelijk om het BBV en BADO tijdig te wijzigen. Daarnaast worden er ook nog periodiek vragen gesteld aan de commissie BBV over de begrotingsonrechtmatigheden. De antwoorden vanuit het commissie BBV geven hier weer nadere duiding op. De ontwikkelingen hieromtrent worden nauw in de gaten gehouden.